

ШКОЛСКІИ ЛИСТЪ.

Овай листъ излази сваке неделъ еданнута. Цена му е на годину 4, на половину 2 а на четвртъ године 1 фор. съ поштариномъ.

Брой 10.

10. Марта.

1859.

Човѣкъ и нѣгово опредѣленіе.

(Као уводъ у Христіанску педагогію.)

(свршетакъ.)

VI.

Изъ свега досадъ реченога види се, да се правый задатакъ земальскога живота састои у томъ, да се заеднице съ Богомъ збогъ грѣха лишены човѣкъ, своевольно Богу обрати, да се с' Богомъ саедини, и средствомъ спасителныхъ средства, кое е спаситель у своіой святой цркви оставіо, исправи. Христосъ насъ е искушо одъ клетве грѣховне, и привео на прво наше наслѣдіе, т. е. на ону идею ради кое е Богъ човѣка створіо. Збогъ тога смо мы дужни спасителя нашегъ сматрати не само као образацъ подражанія найдостойнии, него и као правогъ и наиболѣгъ воспитателя цѣлога рода човѣческаго. Као што се планете около сунца окрећу, тако треба да се цѣо животъ нашъ около сунца правде, Исуса Христа, обрѣе, с' томъ само знаменитомъ разликомъ што смо мы дужни наше найсяйніе сунце правде све у ближимъ круговима обилазити, да се тако напоследку с' нѣиме саединимо, и уѣмо у царство нѣгове славе. Само трвдомъ вѣромъ у распетого спасителя и сталнымъ животомъ по нѣговой найсветіой науци, кадри смо мы повратити себи подобіе божіе, кое збогъ гордості и непокорности праотеческе изгубисмо, и узвести се на *первое блаженство*, к' коемъ насъ наше црковне

пѣсме и цѣлый уставъ и редъ црковный на найвиспреніи начинъ призивлю.

Задатакъ дакле христіянске педагогіе есть: дѣцу приводити к' савединеню са Христомъ, и до тога довести, да они' после као одрасли и зрели люди своевольно и одъ свегъ сердца настоє уподобити се Христу, и онако живити као што є онъ живіо и учіо. — Цѣль христіянске педагогіе є ова: обучаванѣмъ, навикомъ и заптомъ а особито добрымъ примѣромъ дѣцу и младиѣе упуѣивати, и утврѣивати у томе да они своевольно узевши на себе благо иго Христово, онако живе, како бы у раю изгублѣно подобіе божіе заслужити могли, а право начело или найглавніе правило христіянскогъ воспитанія само ово може быти: Воспитай човѣка да буде послѣдователь Христовъ, и да увѣкъ настои нѣму се уподобити.

О како є високъ и светъ овай задатакъ! Благо ономъ свакомъ човѣку кои се труди да великомъ томъ задатку по знази своіой одговори! — Дай Боже да доѣе оно среѣно врѣме, кадъ ѣе сви учителя народне школе, сви свештеници и воспитатели рода човѣческогъ горе изложено начело свойски примити и по нѣму дѣлати. Начело то есть скупощный бисеръ, с' коимъ се ни едно друго по важности споредити неможе. Имамо мы Христіяни извѣстно слово и найсветію науку нашего божественногъ спасителя. Нѣга едногъ свагда се тврдо и постоянно држимо, ако правога напредка у воспитанію рода човѣческогъ желимо видити. Имамо мы идеаль найболѣга воспитателя, а тай є идеаль любовь божія, божество само, кое се у човѣческой природы и облику нама появило, и кое намъ за свагда суштый и единый образаць воспитанія и за праваць христіянскогъ живота служити има.

Тежня уподобити се Христу састои се у томъ да науку Христову с' чистымъ сердцемъ примамо, да духъ науке те схватити старамо^{се}се, и да по той най-

светіой науци животъ свой проводимо, покоряваюћи чувственность и страстїй наше моральной знази, коя е у нами и кою е права само и несумльива вѣра подпуно обдржати кадра.

Рећи ће можда когодъ да оно наше христїанско начело воспитанїя важи само за црковно, а не за грађанско, за тѣлесно, и домаће воспитанїе. Ал' ко бы могао порећи важность начела нашегъ, чимъ разборито посмотри животъ спасителъвъ и уредбе свете Христове цркве. Рѣчи, чудеса и друга сва дѣла, а особито примѣръ спасителя нашегъ, очевидно насъ упућуе да тѣлесне моћи свое чувамо, негуемо и усавршуемо, да братство, и отечество свое любимо, да обшту користь себичности своіой предпочитуемо. Да душевне и тѣлесне даре, што намъ Богъ даде, вештамо и на свою и своихъ ближнихъ користь а на славу божїю употреблявамо, да власти поштуемо, и цару вѣрни будемо. — Далекo буди одъ насъ мысао, да намъ науке и вештинне, што на користь временогъ живота служе, нису нуждне: ерѣ кадъ мы умомъ напредуемо; то по нашемъ увереню све веѣма уважавамо образъ божїи у нами. Али смо мы притомъ подпуно увѣрени, да знаня и вештинне човечїе, ако нису на темелю благочестїя основане, немогу насъ привести к' правѣй цѣли, кое е ради човѣкъ створенъ, нити су оне у станю безъ освеѣеня *одъ горе* духъ нашъ савршено успокоити и постоянно благостанѣ друштву човеческомъ дати. На збогъ тога желимо и тежимо, да сво знанѣ, сва вештина, и све што човѣкъ тѣломъ и духомъ ради, задахнуто буде духомъ благочестїя, духомъ свеспасителне науке Христове; да човѣкъ свестанъ буде опредѣленїя свогъ, да се увѣри да онъ нїе само за овай свѣтъ створенъ, него да е животъ нѣговъ наземљи само припреманъ за вѣчность, — и да човѣкъ стараюћи се о своме тѣлу незаборави свою ду-

шу; ерѣ каква е користь човѣку ако ѣе и васѣ свѣтъ придобити а душу свою оштетити!

Свакидашнѣ искусство учи насѣ да се образованѣ наше неможе за нѣколико година произвести. Цѣлый животъ нашѣ естѣ течай воспитанія. Свакій данѣ учи се човѣкѣ чему, ил' повтораваѣмѣ извикне веѣма оно што е знао. Не само у младости, него и за мушкога возраста, па и у самой старости дае се човѣку прилика што добро, истинно и красно научити, поправити се, и у добродѣтели напредовати. Животъ у држави, у цркви и у породици захтева одѣ свакога свогѣ члана непрестанно напредованѣ, непрестанну тежню све веѣмѣ и веѣмѣ совершенству, и кадѣ бы тисуѣу година живили юштѣ не бы са воспитаніемѣ своимѣ готови были. Алѣ мы неѣмо у овомѣ мѣсту о томѣ обширномѣ воспитанію говорити; наша е намера само да се основно воспитаніе, т. е. воспитаніе дѣце у породици, у цркви и у школи оногѣ христіянскогѣ главногѣ начела држи. У колико се овимѣ ограниченѣмѣ губи на простору, у толико се добыа на унутренъой снаги и важности; ерѣ е свакій почетакѣ найтежій, и одѣ нѣга найвеѣма зависе све добре или зле послѣдице. Првый упливѣ воспитанія скоро свагда рѣшава судьбу дѣтета, и дае правацѣ далѣмѣ развитку и напредованю. Збогѣ тога е рекао спаситель оне важне и свете рѣчи, одѣ коихѣ духѣ свакога воспитанія треба да преза: *„Тешко ономе, кои саблазни єднога одѣ овыхѣ малыхѣ“* Мат. 18. 6.

Кадѣ смо признали да е Исусѣ Христосѣ идеаль или узорѣ воспитательске дѣятелности уобште, то признати морамо, да ово и за воспитаніе младежи, по превосходству важити има. И за овай узрастѣ дае намѣ спаситель истинитый и живый примѣрѣ као отрокѣ одѣ дванаестѣ година. (Лук. гл. II. ст. 42). Чувство, воля и мысао младиѣа Исуса быаше у заедници с' Богомѣ. Икону дванайстолѣтнога спасителя, како у храму бо-

жіємъ међу књижевницима и старешинама стои, нѣи слуша и испитуе, требало бы да има свака христіянска школа. Та бы дѣци служила за свагдашню пріятну ал' и озбильну опомену, а учителю бы безпрестанка предъ очи у срдце ставляла цѣль христіянскога воспитанія.

Ако човѣкъ и естъ у грѣху зачетъ и рођенъ, алъ е онъ, светымъ крштенѣмъ духовно препорѣженъ, получіо благодать да може творца свога познати, любити и волю нѣгову испуњавати. Светымъ крштенѣмъ добыямо мы снагу да се можемо іоштъ за дѣтиньства свога угледати на спасителя нашегъ. Воспитаніе дакле дѣтѣ треба да учини, да дѣте одрасти и ояча у благочестію, како бы кадъ изъ школе изиђе и на стазу явногогъ живота ступи, могло себе не само од свію видимыхъ и невидимыхъ искушенія сачувати, него іоштъ к' томе као чланъ Христове цркве одъ дана на данъ расти и с' возрастомъ тѣлеснымъ крѣнитисе и напредовати у премудрости и страху божіемъ, на славу божію и на свое душевно спасеніе.

По Келнеру израдіо В.

О школскомъ зашту.

За све, особито за учителѣ на школама
са више класа.

(Продуженѣ и свршетакъ.)

Сбогъ ауторитета и чести ради, дужанъ е учитель старатисе, да му се деца и ванъ школе пристойно владаю, и наредбе начинити, да се зна за то;

Да свакогъ стариегъ учтиво предусретаю, да нико ништа туђе ведира; да плотова и тараба, прозора, врата, и пр. некваре, да дрва некваре, да се на војке небацаю нити на нѣи пужаю; да ни свогъ ни туђегъ скота ни живине незадиркую нить драже; да се не-

вешаю мимопролазећима за кола; да се одъ сви опасни места, одъ бувара, рупа, ендека, илъ с' путова кудъ кола иду, укланяю;

Да се свланяю с' места, где би многи люди скуплѣни били пакъ викали, псовали, или пияни свађали се, грдили и тукли;

Да се нико неигра на забранѣнимъ нити на онимъ местима, ни онако где би и како би коме на сметню пакость илъ штету бити могли, бацаюћи се еданъ на другог лоптама било обичним или снежнимъ и пр. ил у игри викаюћи и дераюћи се, свађаюћи псоваюћи чушаюћи и тукући; или ма што непристойно говорећи илъ радећи;

Играюћи се, нека се играю мушка с' мушкомъ, а женска с' женскомъ;

Нека се забране све игре, коима би еданъ другогъ осакатити мого, тако е: пилцика, попикъ, клись, чугъ, ножанѣ и кебанѣ и бананѣ, битке са снежнимъ лоптама и пр.

Нека се забране све игре на добитъ, било на новце илъ на дугмадъ и пр. као, ропе, гликери, карте.

Сваки учитель дужанъ е баръ оне найглавниѣ законе и обичаѣ пристойности, благогъ обичая децу научити, како се имаю свудъ и на свакомъ месту владати, ходити, стояти, седити, говорити, питати и одговарати и пр.

Има ии приучавати, да еданъ другомъ услужни буду. и у добру помажу, одъ зла одвраћаю, и да у слогѣ и любви живе;

Да се незадиркую, непсую, несвађаю, имена неиздеваю, неругаю, непркосе, несвете,

Нека се нико неусуди макаръ што туђе нађено сакрити, затаяти, украсти, отети, али ни меняти се, куповати ни продавати, узимати илъ покланяти безъ знаня старији;

Нека се нико неусуђуе лагати.

Нека никое дете само свой судия и одмастителъ nebude, него нека се тужи, а учитель нека свакоме праведанъ судия буде, и гдето е могуће, нека гледа измиренъ с' моленъмъ за опроштенъ, загрленъмъ и полюблѣнъмъ, или ако ние овимъ поможено, онда с' другимъ каштигама, само не тимъ пркосе и о свете илъ свађе побунити.

При дечимъ едно на друго тужбама и при измириваню а особито при деленю каштиге има учитель врло смотренъ бити, да нити невиногъ каштигуе, нитъ кривогъ опрости, нитъ лукавогъ промаши.

Одъ коекакви малешни тужбица валя децу одучити, и нипошто ненапустити, да се тай обичай међу нъи увуче; јошъ већма ии валя одъ шпионлука, гласоноштва и сплеткареня чувати.

За све непристойности илъ преступлѣня ванъ школе и куће, кое би до тужбе дошле, има децу каштиговати исто као да су у школи то учинили.

Каштиге су слѣдуюће: опомена на само, опемена јавно, укоръ, претња, одузеће похвалногъ писма, одузеће знака отличия, одузеће личногъ места, и отличне службе (цензорства) отеранъ да седи на башка месту, или на средъ себе да стои, избрисанъ изъ књижице добри и валяни, уписъ у књигу неваляли, клечанъ, затворъ, изключенъ одъ игре, задаѣа више писаня рачуна илъ лекция наизустъ, телесна каштига, уписанъ хрђаве ноте у нраве, и коначно изключенъ непоправимога изъ школе и забрана свой деци игде се с' нъимъ мешати илъ дружити.

При укуру и претњи ние слободно децу псовати ни грдити и хулити;

За одузеће похвалногъ писма илъ знака, нужно е та завести и заслужнима ии давати, на недельнимъ и месечнимъ екзаменима јавно;

Каштигомъ стояга на средъ себе, могу се сваманя преступлѣня школска: као немиръ, непажня, спаванѣ и пр. каштиговати, да се остале каштиге штеде;

За избрисанѣ изъ кнѣжице^ѣ валави, илѣ уписѣ у кнѣжицу невалави, нужно е те кнѣжице увести, и савестно поступати;

Клечанѣ на кукурузу забранѣно е;

Затворъ нека нетрае дуже него $\frac{1}{2}$. илѣ 1. сатъ и то са задаѣомъ писаня, рачуна, на изусть ученя, а не напуштаня, шта оѣе да раде. При затвору ние слободно школска врата заключати, да деца ни нужде ради изаѣи немогу, алѣ нека се ни у то име по авлиии неиграю, нитѣ тумараю. Полазеѣи изъ затвора куѣи, има се сваки явити учителю; ако би ко утеко има биенѣ бити.

Телесна каштига остае само за упорство и югунство, за лажъ и краѣу, за бой о псовке и отично штеочивство, било у школи или ванѣ школе, и за свако непочитанѣ стариии.

За телесну казанѣ узима се шибица, не прutowи ни штапови.

Телесну каштигу има дете на земљи лежеѣи примити, а никако другчие, и имао би е учитель своеручно давати.

Биенѣ по глави, по леѣи, по трбуу илѣ ногама и рукама, чупанѣ за кике илѣ за уши, ѣушанѣ и остало овомъ подобно забранѣно е.

Девойчице^ѣ ние слободно телесно каштиговати.

Сваки учитель има настояти. да боеве, шибе и виргазе изъ свое школе изкорени. Онде в найболя дисциплина, где овогъ нетреба. Гдегодѣ овогъ много треба, ту е зло, и ту е увекѣ учитель самѣ и едини кривацѣ.

Све тужбе, било одѣ деце илѣ цензора илѣ одѣ други люди, и сва истраживаня за преступлѣня имаю

се после школскогъ часа примати и извршивати, да се школски часъ на ово негуби, и да се истраживаня и каштиге неделе осветомъ.

Юшъ неколико задатака за рачунъ.

Наша е земля 21. милионъ миля одъ сунца далеко, а само 51. иляду миля одъ месеца, за колико е далъ сунце одъ землѣ негъ месецъ? за колико е далъ месецъ одъ сунца, кадъ е месецъ у исти онай махъ на истоку кадъ е сунце на западу?

Наша е земля 1719. миля у процепу (крозъ) широка, а месецъ само 468. миля, колико е шира земля?

Наша земля има 5.400. миля унаоколо, или на поясу; па кадъ би ко обићи хтео, и кадъ би сваки данъ по 5. миля одъ запада на истокъ иль противно пролазио, колико би дана ићи морао, да е обиђе?

Лети у најдуже дане рађа се сунце у 4. сата уютру, а седа у 8. сати у вече; а зими у најкраће дане, рађа се у 8. сати уютру, а седа у 4 после подне; колико сати обданъ сунце дуже светли и грее лети него зими? за колико сати трае зимня ладния ноћъ дуже негъ летня?

Гласъ прође 1050. стопа у едномъ секунду; колико е стопа далеко громъ, кадъ му се гласъ 5. секунда послѣ му-нѣ чуе?

Парна кола пређу за 3. сата $11 \frac{1}{2}$. миля, колико пређу за 1. сатъ? колико пута брже иду од обични кола? Аль парна кола могу тако брзо ићи, да 10. миля у едномъ сату прођу; колико би требало дана, да обиђу целу земљу око пояса? а колико би требало да до сунца дођу, кад би стазе било?

Топовско таве иде 50. пута брже него најбржа парна кола; како брзо иде дакле? колико би требало топовско таве, да одлети до месеца, кадъ би могло? а колико би требало година да лети до сунца?

На желѣзници има одъ Беча до Пеште 30 1/2 миля, — до Сегедина 55 1/2. до В. Кикинде 63. до Темишвара 70 1/2 до Вршца 80 1/2. до Белецркве 84 1/2; колико е ту едно место одъ другога далеко? и за колико се сати може одъ едногъ до другогъ доћи, идући као што се обично иде 11 1/2. миля за 3. сата?

На желѣзници има одъ Беча до Градца 30. миля, до Любляне 59. до Трста 75 1/2; колико е то едно одъ другогъ далеко? А колко одъ насъ? и за колко се сати може доћи?

На желѣзници има одъ Беча до Брина 20. миля до Златногъ Прага 54. до Дрезде 79 1/2 до Берлина 109. до Хамбурга 147. колико су ту та места раздалеко? колико одъ насъ далеко? и за колко се сати може доћи?

На желѣзници плаћа се одъ милъ на 3. месту 10. крайцара ср. на 2. месту 15. кр. а на 1. месту 20. кр. шта би моро платити одъ Кикинде до Темишвара? до Вршца? шта одъ Кикинде до Сегедина? до Пеште? до Беча? до Трста? до Златногъ Прага? до Берлина седећи на 2. месту? а на трећемъ месту?

Изясненіе пѣсама и молитава

на служби преѣосвећеныхъ дарова. *)

Свѣтъ Хрїстовъ просвѣщаетъ всѣхъ. Светлость Христова обасява све. **)

Да исправитса молитва моя, ѿко кадило предъ тобою. Да исправи се молитва моя као кадило (кадъ) предъ тобомъ. Као што мирисавый димъ изъ кадилице у висъ иде, тако да се исправи молитва наша предъ Богомъ, да буде молитва наша Богу прїятна и повольна. Кадъ ће наша молитва Богу прїятна бити?

*) За псалтирце.

**) Ове речи као блага вѣсть и утѣха; и светлость свеће коіомъ тада свештеникъ благосиля замѣнюю у нѣчему еванѣліе, кое се на преѣосвећеной служби обично нечита.

Имамо л' мы какавъ знакъ по комъ у себи осѣтити можемо, да е наша молитва Богу повольна и за насъ спасоносна? Знакъ е тай утѣха, радость, спокойство, оснаженѣ волѣ у добру, кое човѣкъ после молитве осеѣати мора. Кои то не осеѣа, тай се нѣе срдцемъ молю, него е само рѣчма брбляо.

Воздѣланіе рѣкъ моею жертва вечерная. Уздизанѣ, подизанѣ руку моихъ, — да буде предъ шобомъ, — као жертва вечерня. Подизанѣ руку, клечанѣ, склоплѣнѣ руку и скрштѣнѣ руку есу споляшнѣи знаци христіянскогъ богопочитанія? Пре Христа приносили су люди Богу яганѣце, теоце, и рааву на жертву, и то е быо кодъ нѣихъ споляшнѣи знакъ богопочитанія? Кадъ су тѣи споляшнѣи знаци богопоштованя Отцу небесномъ мили и повольни? *Вечерняя жершва*, жертва што се у вече приноси? Преждеосвѣштена служба быва само на вечерню; збогъ тога се и починѣ текъ после 11 сатій по нашемъ или после 5 сатій по источномъ часоказу. Обична литургія, на коіой се антифонъ ил' „благослови душе“ пое, быва на Изобразителныма после шестогъ богослужебногъ часа. У кое дане быва светогъ Василіе служба на вечерню? На великій четвртакъ, велику субботу; на Баднѣи и зимнѣи крстовъ данъ ако тѣи дани нису у субботу ил' у неделю. Дакле све у постне дане. — Пое л' се онда благослови душе? — Може л' быти кадгодъ Златоустава литургія на вечерню и са господи воззвахъ? Само на Благовестѣ кадъ ове вадаю у ускршнѣи постъ (ванъ суботе и неделѣ), и ако су Благовести на великій петакъ —

Господи воззвахъ къ тебѣ. Господе звахъ к' теби, викахъ к' теби, молихъ се к' теби.

Услыши ма. Услыше ме, саслушай ме.

Вонми гласъ моленія моего, внигда воззвати ми къ тебѣ. Внимай (пази, мотри) гласу моленя моего,

када звати *будемъ* к' теби. Молитву нашу само ће овда благій Богъ саслушати и примити ако ю одъ срдца приносимо, и ако се после молитве постарамо болши люди постати. Онај, кои се брзоплетно, безъ пажљивости, безъ смисла и безъ срдца, само устна и езикомъ Богу моли, наликъ е на звечку и добошъ, а молитва нѣгова нїе молитва, него е руганъ Богу, злоупотребленъ имена Божіега. Противъ кое заповѣди Божіе такавъ лицемѣрный и богохулный Христіанинъ грѣши?

Положи Господи храненіе устѣмъ моимъ. Положи, постави господе охраненъ, чуванъ, стражу устима мсима.

и дверь ѡгражденіа ѡ устнахъ моихъ, постави господе двери ограженя около устана' моихъ. Дай Боже да я увѣкъ имамъ стражу и врата одъ заграде на моимъ устнама, да ми уста неизговоре штогодъ неваляло, злобно, пакостно? Како грѣши онај, кои говори противъ Бога, противъ свете цркве, ил' противъ людій? Коя Божія заповѣдъ забранюе оговарати, лажно сведочити, а коя забранюе клети се, псовати? — Чувай языкъ; выше е людій одъ языка пало, него одъ мача? Кои ми зна ону молитвицу, гдѣ се молимо да намъ Богъ не да узалудъ бесѣдити, пустословити ил' празнословити. Види: Господи и Владико живота моего. —

Не уклони сердце мое въ словеса лѣкавствіа, неуклони. — *ненаклони, неуправи*, — сердце мое у слова, — *у речи* — лукавства, невалялства. Не дай да сердце мое буде неваляло.

непревати вини ѡ грѣсѣхъ, не смышляти извиненя за грѣхе, нетражити изговора у грѣху. Не дай Боже, да я тако неваляо будемъ, да ми се веѣъ чини да нисамъ зло учиніо, кадъ грѣшимъ.

Прошеніе за оне, кои се ка просвѣщенію спремаю. *)

Ельци ко просвѣщенію пристѣпите. Помолитеса иже ко просвѣщенію. Кои сте ка просвѣщенію, кои се приправляте да примите свето крштенѣ приступите. Помолите се, кои сте ка просвѣщенію. Предъ овимъ позивомъ веѣъ су оглашени и покайници изъ цркви извишли были, садъ се дакле починѣ молитва за оне кои се веѣъ спремаху да се крете.

Вѣрній ш иже ко сватомѣ крещенію готовашейса братіи Господу помолимса. Вѣрни т. е. крштеніа, к' светомъ крштенію готовеѣу се, спремаюѣу се браѣу, господу помолимо се.

Ако да Господъ Богъ нашъ уткѣрдитъ ихъ и укрѣпитъ. Помолимо се господу, да господъ Богъ нашъ утврди ихъ и укрепи. Да Богъ те люде, кои хоѣе да се крете и да поставу чланови царства Божіегъ, утврди у исповеданю, признаваню свете вѣре Христове, и да ихъ укрепи, оснажи, ояча, да могу добродѣтельно живити, грѣха се чувати и нѣга побѣђивати, и да постану тако снажни у вѣри, да, ако нужде буде, препогину него Христа изневѣре. — Крѣпость или ячна духовна ил' сталность и постоянство у вѣри чіи е даръ? Кажі ми све по реду даре духа светого? Средствомъ кое тайне примамо мы даре духа светого? Кадъ се света тайна миропомазанія дѣци дае? Разликуйте дѣцо ову свету тайну одъ елеосвященія ил' свештаня масла, што се болестницима дае, и одъ простогъ помазанія улѣмъ на ютреню, што означава радостъ и утѣху духовну и милость Божію ил' онога светца, кои се слави. Шта каже свештеникъ, кадъ дѣте св. миромъ помазуе? Ели и оно миро што е' нѣимъ

*) Ово се прошеніе чита одъ средопостія, па до велике среде, и то после прошенія за оглашене. Обичай е быо на Лазареву и на велику субототу крштавати оглашене, па збогъ тога се у другой половини поста ове красне молитве читаху, да бы за крштенѣмъ тежеѣи оглашеници, іоштъ веѣма се спремили и духовно сазидавали. Просвѣщеніе значи крштенѣ. Зато е и неделя предъ и по просвѣщенію.

предъ светимъ крштенѣмъ свештеникъ дѣте маже? Нїе, него се то освежено улѣ зове *елей радванїя*, и значи, да онай кои жели быти христїяниномъ треба да се окане грѣха, да као умре грѣху, и немисли выше на грѣхъ.

(Продужиће се.)

Свесрдна покорность старима.

„Исхсз бѣ повинѣа са има.“ (Іосифу и Марїи.) Светый евангелистъ Лука укратко описуюћи младость Іеусову, забилѣжїо е те рѣчи, да намъ покаже коя е найвећа дѣтїя врлина. И заиста е покорность основа благочестивога, а и грађанскога живота. Безъ покорности нема правога воспитанїя, па онда ни добродѣтели, ни среће, ни човѣчества. Ту дакле главну врлину, гледаюћи у икону спасителѣву, и воспитаваяући се у духу православїя, треба да пре свега у нашој школи дѣца задобью, пакъ е већ са самымъ тымъ положенъ темель срећи нѣиховой.

Радо бавленѣ у храму божїемъ.

„Не вѣсте ли яко кз тѣхъ, ѡже отца моего, достоинъ ми быти.“ Воспитательи и учительи треба да дѣцу у духу благочестїя воспитаю, да чувство побожности зарана пробуде, однегую и оснаже у млађаномъ срдцу нѣиховомъ. Молитва е полеть душе са землѣ на небо, траженѣ онога што е горе, чезня за онымъ, когъ тѣлеснымъ очима видити неможемо. Служба божїя, и дивни обреди православне цркве есу найболя средства за религиозно образованѣ душеи срдца дѣтїега. Употребите дакле учительи ово свето средство, кое вамъ мати црква предлаже, и учините да црква и школа буду мѣста, у коя ће дѣте радо долазити, и гдѣ ће се радо бавити питаюћи се духовномъ манномъ благодати божїе.

Напредованѣ у мудрости и добродѣтели.

„Иисусъ преспѣваше премѣдростію и возрастомъ и благодатію у Бога и челоуѣкъ.“ Дѣте треба с' годинама да напредуе у познаваню и любленю Бога, и у свима врлинама. На то тежи христіянско воспитаніе. Нека се дакле труди и свакій нашъ учитель кодъ свое дѣце произвести то напредованѣ, па ће онда ученици нѣгови напредовати и у милости кодъ Бога и кодъ людій.

Учители, воспитатели млађаногъ нараштая сръбскогъ, приимите к' срдцу златне рѣчи ове светогъ евангелія и употребите ихъ на користь свое дѣчице. Сматрайте побожно икону преблагогъ спасителя, кою ће вамъ обштине по царској заповѣсти набавити, учите и дѣцу да побожно и разумно сматраю ту свету икону, па ће господъ благословити труде ваше, и изъ школе ваше произићи ће врстни и ваљани чланови свете православне цркве, и православногъ рода сръбскогъ!

В.

Змиинъ репъ.

Бияше една змия; и нѣзинъ репъ иѣаше увекъ лепо за главомъ и пролазаше свудъ сретно; алъ наедаредъ се побуни противу главе и рекне: „садъ ми е доста твоји неправди; вучешъ ме за собомъ као оногъ последнѣгъ роба и сужня; свуда си ти напредъ, а довека я натрагъ; то ние право; заръ нисамъ и я удъ тела као што си и ти; зашто неби и я едаредъ преднячио и тело водио; у чему си ти боля и мудрия одъ мене?“

Глава му одговори: „иди будало, како ћешъ ти преднячити, кадъ ни очию немашъ, да опасности видишъ, ни ува да чувшъ, ни разума, да іој се уклонишъ; заръ нечинимъ я то све на твоје добро?“

„Да на мое добро — одспори репъ — тако сви господари говоре; алъ я нећу више да слушамъ, већъ оћу одсада да идемъ, куда се мени прокте.“

Глава одговори; „добро, некъ буде и тако, айде дакле води, а я ћу за тобомъ.“

Репъ пође предначити, и одма изъ ови стопа наиђе на глибъ, и ували се, и едва се са крвавомъ мукѡмъ змия опрости, и тако сва каона изађе, да е нико више ни познати немогаше.

Мало за тимъ улегне у неко трнъ, и штогодъ већма радише да се курталише, све се већма одираше и люти рана допаде, и била би пропала, да се ние глава понудила, те се наволъ извуку и спасу.

Будали репу небияше ни то доволно; онъ остаде при свомъ югунству, и пође далъ, и садъ на живо углѣвлъ наиђе. Одма оногъ часа стане ватра жећи, и змия се стане савияти одъ люти болована ватри прштећи, и докъ репъ одъ югунства одпусти и главу у помоћъ позва, бияше већъ доцкан, жестока ватра бияше већъ све благородние уде сиржила, и сви мораше пропасти.

Гдегодъ се глава приволе оно чинити што репови слуге оће, ту е пропае оногъ часа готова. Тешко ногама подъ лудомъ главомъ.

Сленъ и мува.

Една мува падне слену на рогъ и рекне: ако сам ти тешка, реци искрено, не таи.

Гле — рече сленъ — драга моя, заръ си и ти на свету жива!

Тако се многомъ дерану деси, који се прави да нешто вете.